

REDACTIA

Deak Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 lună .. 2 "

Anul de Duminică pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicație.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Anul X.

NUMĂR DE DUMINECĂ

Nr. 29.

Costumul național.

(R) Adânc săpat va rămâne, pentru vece, în inimele tuturor Românilor, numele reginei Elisabeta a României: Ea a fost cea dintâiu regină, care a făcut costumului național cinstea să-l poarte și a îndemnat înalta societate românească să spriginească industria de casă românească.

Și a purtat adorata regină nu numai costum obicinuit în România, ci sunt deja douăzeci și doi de ani de când a făcut aceeași onoare și costumului dela Săliște, vrând și astfel să arete, că în ce privește viața noastră etnică, nu face deosebire, ci d'opotrivă de scumpe-i sunt toate manifestările geniului românesc.

Superb se manifestă acest geniu îndeosebi în lucrul de mână al țărancilor noastre. În munți, unde pe vremuri mai îndepărtate abea doar preotul dacă a știut puțină carte, cât despre școala industrială ori de carte nici pomeneală, — țărâna română a cultivat și dezvoltat o industrie de casă care cu drept cuvânt a stors admirația nimei culte.

Reginei României îi revine meritul că a atras atenția asupra acestei industrii a cercurilor înalte nu numai dela București, dar și dela Berlin și alte centre mari ale Germaniei. Dacă primul album, operă neperitoare a dlui D. Comșa, a ajuns pe masa reginei României, apoi întâiul exemplar, care a trecut hotarale înspre apus, a ajuns pe masa marelui împărat Wilhelm.

De ani mulți societatea Furnica din București, sub patronajul reginei, lucrează apoi pentru desfacerea obiectelor lucrate de țărâncile române. E vorba de o interpretare nu numai industrială, menită a valora lucrul de mână ori mai bine: de a da de lucru atâtor țărânce, ci și de o lucrare menită a ne face numele cunoscut în lumea mare.

Cu ce succes s'a lucrat, mărturie ne sunt următoarele șire dintr'o corespondență dela Berlin apărută în »Budapesti Hirlap« dela 19 Iulie:

«Umblând prin cel mai mare și mai frumos magazin de modă, am văzut, mai zilele trecute, în dulapuri de sticlă și așezate pe covoare scumpe, întreaga bogăție a industriei de case române. Costume femeiești brodate minunat, costume pentru copii, șurțuri de gală, fețe de mese, tot lucruri într'adevăr strălucite și plăcute ochilor, arătând berlinezilor gustul estetic

al Românilor, dragostea de muncă a lor, și fiecare obiect poartă o tăbliță care arată că avem de a face cu o industrie străină. *Lucruri de mână din România* — așa sună inscripția. Mulți, foarte mulți cumpără aceste lucruri nu chiar ieftine, și azi mâne copii bogătanilor berlinezi o să poarte toți costume brodate de mână română și masa fiecărui salon va fi împodobită de un obiect veritabil «oriental». Pentru că e mai presus de ori ce îndoială: costumurile acestea cu gust vor ajunge iute la modă și magazinele mari din Berlin vor fi adevărate vistierii ale industriei de case române care a fost destul de isteată ca prin mijlocirea acestor magazine să-și facă drum la pungea berlinezilor.

«E poate de prisos să spunem că lucrurile acestea de casă s'au făcut nu numai în România, ci au parte din ele și Românii din statul ungar».

Expoziția, ce se ține acum în capitala României, va contribui, de sigur, și mai mult ca industria de casă a țărâncilor române să fie cunoscută și apreciată în cercuri tot mai largi.

Iată de ce e de mare însemnătate, că la expoziția din București sunt și obiecte ale industriei de casă dela noi. Cu nimic adevărat nu stăm, în privința asta, mai pe jos de industria de casă din România, ba atât albumul dlui D. Comșa cât și al d-soarei Minerva Cosma sunt o dovadă strălucită despre perfecțiunea lucrurilor de mână ale țărâncilor noastre.

Organizată această muncă, înființând bunăoară o societate ca »Furnica« din Bucurește, am putea ajunge ca și noi să luăm parte, să desfacem la Berlin și pe alte piețe mari din Europa obiectele de artă, așa zicând, ale mânei țărâncei române.

D-na Maria Cosma și-a câștigat merite mari în ce privește organizarea și aranjarea pavilionului cu lucruri dela noi în expoziția dela București. Are și inteligența și zelul de a mai face un pas mare: o societate menită a valora, a desface lucrurile de mână a țărâncilor și țărănilor români. În felul acesta s'ar deschide nu numai un nou și bogat izvor de câștig național, dar în multe părți s'ar contribui la păstrarea costumului național și a tot ce privește industria de casă românească.

Tache Ionescu și contele Apponyi. Ziarele de dincolo sunt informate din Londra

că Tache Ionescu, ministru de finanțe al României, a conferat într'una din zilele trecute la Londra timp îndelungat cu contele Apponyi, archişovinistul nostru ministru dela culte, care se află acum în capitala Engliterei spre a participa la conferința interparlamentară de pace.

Că despre ce a decurs conversația între cei doi bărbați de stat — nu se știe.

Prigoniri fără sfârșit. Prigonirile Românilor sunt puse la cale pe toată linia. Nu numai presa românească e luată la goană, ci și particularii cari cutează a manifesta sentimente românești. Iată ce ni-se scrie din Ritișor:

Vă aduc la cunoștință, că nici noi cei din sudul Bănătuului nu stăm mai bine cu procesele pentru agitație națională, decât cei din partea Aradului.

La pretura din Verșeț, au fost pârți pentru alegerea deputatului la Moravița, următorii: Teodor Răbăgia învățător în Ritișor, Valeriu Schiopu mașinist în Verșeț și dl Atnagea comerciant în Vărădia.

Vom vedea ce pricină vor scoate cinovnicii nostri. Bravo ție, eră nouă!

Un incident în Camera din Budapesta. »Budapesti Hirlap« de ieri publică următorul interesant incident ce s'ar fi petrecut în ședința de Mercuri a Camerei, în decursul vorbirii deputatului Farkasházy. Oratorul a zis, că în privința instrucțiunii publice și statele prăpădite balcanice ne întrec, ca de es. România.

— *România nu e stat balcanic!* — a strigat Iuliu Maniu.

— *Și nu e prăpădit* — a adăogat Vaida Yoevod.

— *Acum e sfâșiată, dar nu e prăpădită* — a strigat un alt deputat român, care n-a putut fi recunoscut, unii susțin că ar fi fost Coriolan Brediceanu — zice numita foaie.

Apoi adaogă: «Intreruperea aceasta, care nici n-a fost observată ne înfățișează în toată nuditatea modul de gândire al deputaților naționaliști. Ei au grăbit în apărarea României sfâșiate, și sub România sfâșiată natural, nu înțeleg altceva decât toate ținuturile locuite de Români. Cine-și tradează într'o întrerupere așa sentimentele, acela și-a pierdut dreptul de a protesta împotriva acuzei de *iredentism*».

Noi am căutat în foaia oficială și n-am aflat urmă despre acest incident.

ZIEGLER-AGOSTON,

(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
bandajist academic, furnizorul cartii regale,
atelier de instrumente medicale-chirurgicale
UJVIDÉK.

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistere, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine.

La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

„România este numai sfâșiată“...

Din ședința Dietei dela 25 Iuliu.

Incidentul din camera dela Budapesta, despre care facem într'alt loc al ziarului pomenire a fost sulevat a doua zi în Dietă de către baronul Bánffy, care la sfârșitul interpelării sale în chestia Măneguț a zis într'alte:

»Eri în decursul vorbirii dlui deputat Farkasházy — așa am cetit în »Budapești Hirlap«, dar nu e așa în monitor — când el a zis că România este un stat zdrențos balcanic, un deputat a strigat nu e balcanic, altul că nu e zdrențos. Eu primesc să nu fie balcanic și să nu fie nici zdrențos, însă precum scrie »Budapești Hirlap« — și sunt vesel că nu-i dau de urmă în monitor — a zis un altul, a căruia nume a scăpat, că acum e numai sfâșiată, nu zdrențoasă.«

»Intreruperea aceasta — zice acest organ — care nici n'a fost observată ne înfățișază modul de gândire al deputaților naționaliști. Ei au grăbit întru apărarea României sfâșiate și sub România sfâșiată, natural nu înțeleg altceva decât tot pământul locuit de români. Cine-și tradează în chipul acesta sentimentele, acela și-a perdut dreptul de a protesta împotriva acuzei de irendentism.« (Așa-i! Așa-i!)

Aceste sunt fapte și adevăruri: deputații naționaliști în ascuns vor altceva, în mod deschis sunt mai mulcomi. Precum am mai spus-o, ei folosesc toate ocaziile spre a împedica posibilitatea afirmării statului, spre aceasta folosesc și autonomia statului...

Terminând Bánffy aceste invective, s'a sculat imediat deputatul român Iuliu Maniu spre a-i răspunde.

Iuliu Maniu: Cer cuvânt în chestie personală. (Strigăte: Cine te-a atăcat?)

Președintele: Nici n'a fost amintit dl deputat.

Iuliu Maniu: Vă voi explica îndată în ce senz mă simt personal atăcat.

Antevorbitorul meu dl baron Bánffy și-a făcut observările sale la o întrerupere făcută de mine și din aceste a tras astfel de consecuențe prin care eu mă simt atăcat personal; așa cred deci, că e just să pot lua pe acest titlu cuvântului.

E adevărat, că într'una din zilele trecute un domn deputat s'a folosit în discursul său de următoarea expresie »acel mic stat zdrențos balcanic« jertfește pentru instrucția publică mai mult decât noi. Expresia aceasta n'o pot absolut ține de parlamentară și corăspunzătoare bunei cuviințe internaționale, nici eu nici altul (Așa-i!) Și sunt convins, că dacă onorabilul domn prezident ar fi auzit expresia aceasta, desigur nu întrelăsă a-l îndrumă pe orator la ordine. Nefăcând însă aceasta, mi-am ținut eu de datorință, precum trebuie să și-o fie de datorință fiecare membru al Camerei, ca împotriva acestei expresii, ofenzătoare pentru un stat vecin în raporturile cele mai amicale cu monarhia Austro-Ungară, să protestez.

Farkasházy Zsigmond: Eu am lăudat doar' România!

Iuliu Maniu: Că apoi ce altă întrerupere s'a mai făcut nu știu. Dar' dacă vre-unul dintre prietenii mei, ar fi făcut și observarea, că »nu e zdrențos, ci numai sfâșiată« aceasta, în definitiv a avut dreptate s-o spună, pentru că, (S'auzim! S'auzim!) României a aparținut — o știm din istorie — și Basarabia și Bucovina, care au fost rupte dela sinul României, prin urmare România e sfâșiată. Intreruperea mea, precum și a celorlalți prieteni ai mei alt înțeles n'a avut, nici n'a putut avea și orice altă interpretare trebuie s'o declar de inexactă. (Zgomot.)

Alegerea dela Arad. Joi s'a făcut alegere de deputat în cercul electoral din Arad. A eșit biruitor dr. Müller Károly, cu o majoritate de 141 voturi, față de dr. Fényes Samu, care a întrunit 448 de voturi

și vestitul Komjáthy Béla, care a întrunit numai 440 de voturi, și care nevoind să aștepte sfârșitul căderii rușinoase cu trenul accelerat de patru ore a și părăsit Arad în ziua alegerii.

Vestitul șovinist de pe vremuri a mâncat în Arad o trântea pe care n'o va uită în toată viața.

Congregația extraordinară este convocată în Arad pe ziua de 8 August. La ordinea zilei sunt puse mai multe chestiuni de interes. Într'altel sunt notificările ministrilor despre numirile lor, pe care noi Românii le vom honora după felul cum se poartă guvernul de față de deputații nostri în parlament.

Din Dietă.

— Ședința dela 25 Iulie. —

Dieta și-a terminat discuția, asupra bugetului. În ședința de azi s'a votat proiectul de lege despre formarea alor șese noi căi fsrate, s'a purces apoi la interpelări.

Bánffy a interpelat în afacerea cu Nicolae Măneguț, zicând, că interpelarea aceasta n'o face din motiv, că doar ar avea legături de prietenie cu Măneguț, — care se știe, a fost suspendat din postul său de protopop și a fost caterisit din biserică, — s'au doară ar voi să-i dea satisfacție înaintea Dietei, ci pentru că în biserică noastră autonomă se fac lucruri contra statului.

Maniu a vorbit în chestie personală și protestează contra atacurilor făcute de Bánffy în vorbirea sa.

Hodja face următoarea interpelare: 1. Are cunoștința dl ministru al afacerilor din lăuntru, că în multe cercuri electorale din comitatul Nyitra, numele alegătorilor e în lista șicioasă introdus fals? 2. Dacă despre aceasta ministrul afacerilor din lăuntru n'are cunoștință, e învoit să facă cercetare în această privință, să se adeverească din acui vină sau din acui îndrumare s'a făcut aceasta?

Interpelația s'a înaintat ministrului afacerilor din lăuntru.

Ședința se ridică la orele 12.

Ședința dela 26 Iulie.

Dieta a ținut azi o scurtă ședință, abia de un ceas. Presidentul Justh a înaintat actele despre abdicerea guvernului Fejérváry și despre numirea guvernului lui Wekerle, ce însă deja înainte de constituirea Dietei au fost cetite în Dietă. S'a înaintat rescriptul prin care în Februarie s'a disolvat dieta și s'a constatat că Dieta a fost totuși convocată în timpul prescris de lege.

Ședința s'a ridicat la orele 11 și 3/4.

Atacul lui Bánffy contra bisericii noastre.

Din ședința dela 25 Iulie.

În ședința de Mercuri a Camerei, archișovinistul baron Bánffy, sub pretextul unei interpelații în favorul suspendatului protopop Măneguțiu, a atacat autonomia bisericii noastre gr. or. în forma și chipul ce se poate aștepta dela Bánffy. Regretabil, că setea de răzbunare a unui fost protopop Român a mers pân' acolo, încât să s'alieze cu cel mai notoric dușman al neamului și bisericii noastre. Veștejim în chipul cel mai hotărît fapta aceasta a d. Măneguț.

Interpelarea lui Bánffy către ministrul de culte este următoarea:

1. «Are ministrul cunoștință, că catorul gr. or. român din Sibiu, pe popul N. Mănguțiu din Murăș-Oșorhei, pen acesta într'o lucrare istorică a arătat as unor stări intolerabile ce domnesc în rică — fără cercetare disciplinară în re și în mod ilegal l-a ridicat din post, poiat de calitatea de preot și l-a caterit»

2. Are ministrul cunoștință, că în afaa aceasta Consistorul gr.-or. rom. din Si conform constatării Curtii cu jurați Cluj și a antecesorului Escelenței voa a redactat ulterior proces verbal și senș a sedus înaltul guvern prin informații șite și sub pretextul autonomiei a den executarea ordinelor sale.

E aplecat ministerul a restabili ordi de drept și autoritatea statului de dn grav ofensate, pe de altă parte a lua a suri de retorziune față de organele bis ceși vinovate?

Și în sfârșit ce are de gând dl minist să facă, pentru ca dreptul de supraveghere guvernului — față de aceste și alte biser de ale naționalităților — să se valideze mod absolut și în interesul unității de st național maghiar, stat în stat să nu fie stărilor acestora insuportabile să li-se pur capăt?

Din străinătate

Devastări și excese. După știrile so site, în Beuthen (Prusia, Germania) în contri sucursalelor fabricelor de cusut Singer la Sosnowice și la Benditzo s'au aruncat bombe cauzându-se mari devastări. La Sosnowice au fost șase inși grav răniți, iar la Benditzo, pauu. Un mare număr de persoane a fost rănite mai ușor.

Lupta de rasse.

Constantinopol. După ziarele turcești o bandă de șapte oameni, Greci, a fost nimită între Pisoder, districtul Floria, și Konomlati, districtul Kasteria.

În urma incidentului cu biserică din Varna, patriarhul ecumenic a protestat personal cătră ministrul cultelor. Sinodul a decis să adreseze un memoriu marelui vizir și o notă de protestare cătră agenția diplomatică bulgară, cerându-se în același timp sprijinul ambasadei rusești.

În sangiacul Drama până acum e destulă liniște; activitatea bandelor bulgare începe.

Joi noaptea trei Bulgari au aruncat o bombă asupra otelului central din Drama. Un grec și o femeie au fost uciși. În aceeași zi bandele bulgare au năvălit în două sate lângă Drama; opt Greci au fost uciși, un mahometan a fost rănit. Domnește o mare turburare în localitate. S'au trimis trupe. Pare singur că în districtul Karaferia o bandă greacă a răpit nouă Bulgari la 21 Iulie.

Votul universal în Finlanda. Cu oareși care-va rezervă trebuie să primim acum orice veste venită din Rusia. Cenzura lasă să se publice numai acele evenimente, care urmăresc scopul să înfrumșeteze faptele mișlești a stăpânirii tiranice. Se nizește însă să mântue pe țar și pe slușbașii săi de furia poporului sătul de făgădueli, sătul de chinuri. Nu se poate ști deci cu siguranță ce e drept în toată vestea, că adică țarul ar fi întărit reforma electorală din Fin

landa. E chiar de necrezut, că țarul după împrăștierea Dumei să dea cea mai liberă constituție Finlandei, E drept că această țară altfel nu se poate governa. Pe Finlandezi îi poți stârpi de pe fața pământului, dar să-i lipsești de libertate, e imposibil.

Dacă e drept acest fapt, nici atunci nu se poate seduce părerea lumii despre țarul cel fără de lege. A făcut și în cazul de față numai un singur act, ce să vestească lumii civilizate, că el, Țarul, nu e acel om primejdios, nu acel răuvoitor al poporului, dupăcum se scrie prin ziare și dupăcum lumea din afară e informată. Lumea însă cunoaște toată fățărnicia acestui țar, care e demn de urgia cea mai cumplită a poporului istovit de puteri, sărăcit și chinuit de un sistem vechiu, putred și tiran, ce trebuie șters de pe fața pământului, fără nici o îndurare. Lumea știe, ce însemnă bubuitul puternic al tunurilor, ce înseamnă statariu în întreaga împărăție.

Până când aceste stări nu vor înceta, până când se vor auzi încă gemetele cumplite de durere a poporului subjugat, și până când se va mai vărsa sânge nevinovat, nu e cu putință a seduce lumea din afară, nici în cazul, când țarul va întări și alte legi binefăcătoare, nu numai reforma electorală din Finlanda.

Stările din Rusia. În Petersburg a izbucnit revoluția între soldați. Pentru marea primejdie în care se găsește acum țarul puternic al Rusiei e statur și în Petersburg. Doi ofițeri au fost împușcați. Foile oficiale însă nu scriu nimic despre lupta din Petersburg, la din contră se nizuiesc se arate, că e pace deplină și că Țarul e vesel și liniștit.

Dacă foile oficiale n'ar scria în așa mod, sigur că disciplina între soldați ar fi tot mai slabă și nesupunerea mai bătătoare la ochi. Miliția trimisă în Alexandrova pentru liniștirea resculanților s'a alăturat către popor și cu aceasta a luptat împreună contra trupelor sosite mai târziu.

Miliția e foarte revoltată contra stăpânirii și a declarat, că dacă va și izbucni revoluție, nu va împușca în popor.

Deputații Dumei au făcut un răspuns către popor. L-au tipărit în străinătate și astfel, ori și ce a făcut, cenzura rusă, ea n'a putut opri, ca răspunsul acesta să nu pătrundă până în cele din urmă colibi ale țaranului, până acolo de unde are să izbucnească flacăra arzătoare pentru tot ce e putred și veninos în o țară, ce grăbește cu pași repezi spre descompunere.

Deputații Dumei în cea mai mare parte nu se vor întoarce în Rusia, ci vor rămâne în Viborg, vor îndărgi poporul finlandez, vor organiza comitete, cari au să hotărască ce să facă. În cel mai apropiat timp va erupe grevă pe toate terenele. În Petersburg au fost deținuți două sute de oameni. Cele mai multe ziare nu apar. Cea mai crâncenă luptă se pornește însă în contra Jidanilor, pe cari voiesc să-i isgonească cu desăvârșire din Rusia.

Ministrul-president Stolpin a făcut declarație, că în cât numai e posibil va cărmui în mod liberal. Cu toate acestea deținerile sunt la ordinea zilei, se crede, că dacă se va continua cu deținerile atunci se va nimici planurile de revoluție, deoarece între cei deținuți vor fi și conducătorii revoluționarilor. Poliția a descoperit un nou loc, unde se pregătesc bombe.

TELEGRAME.

Budapesta 27 Iulie. Lupta ce decurge între Barabás și Eötvös este una dintre cele mai agitate. Fieștecare partidă lucră din resputeri să-și scoată biruitor pe candidatul său. Alegerea ce s'a început în 26 Iulie dimineața a decurs și în ziua următoare. Și după semne Eötvös are să iasă biruitor. Azi până la orele 4 dimineața pentru Barabás s'au dat numai 2540 de voturi iar pentru Eötvös Károly 3173. Până acum deci majoritatea lui Eötvös e de 630 voturi.

Barabás trântit.

Budapesta, 27 Iulie. Alegerea s'a terminat la orele 5 și 1/2, când Eötvös a fost declarat ales deputat al cercului VII. din Pesta cu o majoritate de 900 voturi.

Caracteristic, că Barabás a fost trântit la Pesta, când la Arad a fost ales Müller Károly, cel mai mare antagonist al său.

Conferența interparlamentară.

Londra, 26 Iulie. Astăzi conferința interparlamentară a adoptat în unanimitate moțiunea următoare: În cas că se produce între două state contractate un conflict de natură a nu putea fi supus tribunalului de arbitraj, cele două state nu trebuie să înceapă ostilitățile, ci mai întâi să ceară formarea unei comisii internaționale de anchetă sau mediațiunea uneia sau mai multor puteri amice.

Expulzări de Greci din România.

București, 26 Iulie. Eri s'a hotărât expulzarea următorilor notabili greci din Galați, la cari s'au descoperit corespondențe compromițătoare:

D-nii Acatos, rentier și membru în comitetul de administrație al școlii și al bisericii grecești;

Polakis comerciant de coloniale;

Ilie Latufis, rentier;

Meliseratos, cafegiu bogat;

N. Apostolidis, bancher;

Macris, samsar.

Pentru acești doi din urmă se fac mari inziștențe din partea dlor Gogu Robescu și I. Chimis, consilier comunal și președintele comunității grecești, ca să nu se execute decretul de expulzare.

Defraudare. Cașovia, 26 Iulie. Aici s'a constatat că casarul orașului Cașovia, a defraudat 200,000 coroane din averea orașului. Toți ofițerii au fost suspendați din postul lor.

Petersburg. »Agenția Westnik« zice că o telegramă a ministrului Stolypine, datată în 24 Iulie, și adresată guvernatorilor generali, guvernatorilor, prefectilor și locotenentului imperial din Caucazia, conform instrucțiunilor primite dela împărat, și în

scopul de a uni activitatea autorităților locale, le pune în vedere că guvernului cere dela dâșii o direcțiune energică fără nici o ezitare și o autoritate deplină pentru a restabili ordinea în grabă.

Orice abatere dela lege trebuie să fie reprimată cu asprime și intențiunile revoluționare pedepsite prin toate mijloacele legale.

Măsurile ce se vor lua trebuie să fie bine calculate de oare-ce lupta este angajată între vrăjmașii societății, iar nu contra societății însăși. Prin urmare represiunea în masă nu va putea fi aprobată, după cum nu se vor îngădui acte ilegale și imprudente care ar putea provoca nemulțumiri.

În această privință intențiunile împăratului sunt hotărâte și guvernul vrea ca schimbarea legilor vechi să se facă pe calea legală, iar ordinea să fie menținută.

De aceea acțiunea îndreptată în această direcțiune va fi sprijinită de sigur de întreaga societate.

Petersburg, 26 Iulie. Generalul Kaulbars prin măsurile aspre a putut să facă ordine în Odessa. El a poruncit să fie împușcat oricare Cazac, care va lua parte la prigonirea Jidanilor. Tot astfel se va purcede și față de muncitorul, care va lua parte la grevă, sau care va agită pentru grevă. Fieștecare știe că revoluția nu se poate încunjură, și pe fiecare îl interesează să știe când va erupe. În biserici s'au cetit manifestul țarului, ce însă n'a făcut nici un efect asupra nimărui.

Petersburg, 26 Iulie. În Sistranie cinci mii de case au fost pustiite de flacări. Nenorocirea e mare, mulți oameni au căzut jertfa ei. Până acum s'au găsit 544 de cadavre.

Petersburg, 26 Iulie. Comitetul revoluției a fost deținut. Peste 200 de socialiști au fost d'asemenea deținuți.

Internatul gr.-ort. rom. diecezan din Beiuș.

Cu începerea anului școlar 1906/907 se vor primi elevi în internatul gr.-ort.-român Diecezan din Beiuș pe lângă taxa anuală de 300 cor., care este a se solvi în patru rate egale de câte 75 cor. anticipativ și anume; la 1 Sept., 15 Nov., 1 Februar și 15 April.

Pentru această taxă elevii vor primi întreținere întreagă și instrucțiune în studii.

Pentru medic, medicini și folosirea mobilierului se va solvi îndată la înscriere 10 coroane.

Elevii, cari pentru prima-dată recurg aici vor adnexa la suplică și un atestat medical, cumcă sunt deplin sănătoși, accentuat: liberi de trachomă.

Fie-care elev va aduce cu sine cuprinse într'un inventar în (în 2 exemplare: pentru sine și pentru institut) următoarele: 1 paplomă, 2 perini, 2 schimburi de pat, 1/2 duzină din rufe necesare, perie de cap, dinți și vestminte, piepten și hainele necesare.

În caz, când vr'un elev deja înscris ar părăsi internatul fără motive acceptabile, e dator a despăgubi internatul cu câte 10 coroane pentru fie-care lună.

Suplicile pentru primire sunt a se înainta la senatul Internatului gr.-ort.-român din Beiuș cel mult până la 20 August st. n.; iar foștii elevi, cari optează a fi susceptuți și pe viitor tot până la acest termen au a se însinua rectoratului.

Beiuș, la 18 Iuliu 1906.

Victor Fildan,
catihet-rectorul intern. gr.-or.-rom.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoli. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corăspunzătoare tuturor cerintelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mânate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOTUL HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent: KALMAR-rostagyár.

Numărul Telefonului 96

Din România.

Știri dela expoziție.

Asociațiunea română pentru înaintarea și răspândirea științelor, se va deschide la 7 Septembrie.

Iată programul:

7 Septembrie: Deschiderea congresului în Arenele Romane. Vor vorbi domnul președinte al congresului; dl ministru de instrucție; dl primar al capitalei.

Congresul va cuprinde mai multe secțiuni: biserica, cultul, gimnastica, muzica, sc. juridice și sociale, arheologia, etnografia și istoria, matematica, astronomia, geniul civil și militar, igiena, medicina, fizica, chimia, meteorologia, mineralogia, științele naturale, agricultura etc.

Societatea industrială din Austria de jos a hotărât să organizeze pentru sfârșitul lui Septembrie o excursiune la București, spre a vizita expozițiunea.

Cetim în «Secolul»: Zilnic sosesc în Capitală numeroși Români din cele mai depărtate țări locuite de Români spre a vizita Expoziția.

Săptămâna trecută au fost în Capitală din Maramurăș dl Mihail Pavel, mare proprietar cu dna, dl dr. Ilie Mareș avocat în Sighet și un preot bătrân tocmai din creerii munților ce despart Maramurășul de Galiția. Intrebând pe acest preot ce impresie ia produs Bucureștii, a răspuns cu lacrimi în ochi:

— Cum să nu-mi producă o impresie profundă, când de șapte ani adun ban peste ban ca să pot veni odată aici! Acum pot să mor liniștit.

In urma gravelor evenimente din Rusia, guvernul român a luat măsuri ca să se sporească numărul soldaților dela toate pichetele de pe malul Prutului.

Tratativele cu d-na Zoe Gr. Păulescu pentru cumpărarea casei d-sale de lângă Fundațiunea universitară s'au terminat.

La primăvară se va începe construirea aripei din spre strada Clemenței a fundațiunei Universitare.

In noua construcție se va prevedea și un amfiteatru mare, unde se vor organiza serate și festivități literare și științifice din partea studenților.

Dl dr. Bozzi, medicul din Lugano, care îngrijește pe M. Sa Regele la Sinaia, va pleca din

țară peste 15 zile când ședințele de mesagiu pe cari le urmează Majestatea Sa vor fi terminate.

Luni au sosit la Sinaia mareșalul Gondornac, comandantul corpului de armată Austro-Ungară din Transilvania; generalul baron Baltin, comandantul brigăzei din Brașov; generalul Terme de Seusenharst și 6 coloneli. Intre acești coloneli e și unul român, anume Sandu.

Ofițerii au fost primiți de M. Sa regele în audiență și reținuți la dejun.

Starea semănăturilor este admirabilă. Recolta de grâu va fi foarte bogată. De oare ce semănăturile se întind pe o suprafață de 1,900.000 hectare și producția mijlocie de hectar este de 24 hectolitri, se prevede recoaltă de 42 milioane hectolitri de grâu.

Chemare apostolică.

Chemarea de apostol e fără îndoială una dintre înaltele vocațiuni pe pământ. Adevărații apostoli însă suntem noi învățătorii.

Soartea noastră în nimic nu se deosebește de cea care au avut-o apostolii lui Christos.

Ea este lovită din toate laturile de diferite furtuni. Multă luptă de pătimire și suferințe trebuie să răbdăm, de o parte defaimați și năcăjiți, de altă parte jefuiți de resplata muncei noastre. Dacă creșterea micilor copilași, din cele mai vechi timpuri, a fost atât de mult luată în socotință, că dela felul de creștere al copiilor s'a așteptat fericirea unei națiuni și țări, astăzi încă nu poate fi altcum.

Educațiune! Iată un cuvânt pe care des îl întâlnim astăzi. Prin educațiune facem fericiți pe micii copilași și prin ei națiunea.

Și cine sunt chemați a îndeplini aceasta însărcinare? In primul loc părinții, în școala așa numită maternă și apoi învățătorii, până la cei de cea mai înaltă treaptă în școlile ce le avem, după cum au zis și marii pedagogi, ca Pestalozzi: «Familia este școala reală a omenimei», Comenius: «Școala maternă să fie în fiecare casă». Și la noi e o nenorocire, prin faptul ca pe acest fel de școală se pune prea puțin preț. Iată de ce cu deosebire noi învățătorii dela sate, simțim atâta greutate în a da o educațiune solidă copiilor, iată deci prima greutate a acestei sublime misiuni.

Din timpurile cele mai vechi apostolii, acestei mari binefăcătoare ai omenimei au avut de luptat cu multe greutăți, fapt care a determinat pe un

pedagog roman a zice: «Pe cine l'a urât Dzeu l'a făcut pedagog».

Nu știu însă, dacă poate esista o mai mare mulțumire a sufletului, decât aceea, ce o pot avea cei ce știu că a putut îndrumă pe cineva pe calea fericirii! Ce poate fi mai dzeesc, decât a aduce fericire neamului tău, ridicându-l din starea de cădere în care s'ar afla, luminându-i mintea și împodobindu-i sufletul cu tot ce e demn și uman?

Din acest punct de vedere nu cred să fiu prea optimist, dacă zic că învățătorii sunt Apostolii, sunt aleșii celui de sus și că ne-a iubit făcându-ne învățători.

Erasmus zice despre profesiunea de învățător: «Serviciul acestuia este apropiat de oficiul unui rege». Iar Luther zice: Serviciul de învățător este cel mai mare și cel mai bun. Este una dintre cele mai mari virtuți pe pământ, a educa cu credință, copii străinilor, ceea ce face foarte puțin copiilor proprii».

Diesterweg, despre însemnătatea școalelor zice: »Să ne închipuim închise toate școalele populare ale unei țări și crescând tinerimea fără învățătură... o adevărată bărbărie s'ar resfrânge dintr'o dată, peste noi.»

Să ne cunoaștem deci chemarea, să ne încordăm puterile lucrând în via Dlui însuflețindu-ne mai pe sus de zisele marilor pedagogi, având deplina convingere, că autoritățile școlare vor purta la inimă soartea noastră, lucrând întru îmbunătățirea salarizării noastre.

Iată ce zice în această privință dr. W. Rein în cartea sa de «Pedagogie». — E adevărat, că educatorul trebuie să-și facă datoria din dragoste, iar nu din interes josnic. Nu poate nimene însă să trăiască în entuziasmul cel mare și numai cu plăcerile intelectuale cele mai sublimă; ori cât de nobil suflet ar avea educatorul, totuși nu încează a fi om. De aceea se impune ca o datorie urgentă să reguleze poziția învățătorului conform cu însemnătatea pe care societatea li-o atribuie și să li-se de o remunerație atât de mare, încât ori ce nemulțumire cu poziția ecsternă a vieții se dispare.

Și apoi azi când toți ne frământăm capul cum s'ar putea îmbunătăți soartea țaranului, cu atât mai mult trebuie să ne preocupe soartea învățătorului său, și în alt mod nu cum este azi, mulți sunt și azi cu salar numai pe hârtie, o parte.

Cu drept cuvânt a zis și împreună trebuie să o zicem și noi cu distinsul pedagog German, Diesterweg: »Ridicați soartea învățătorului și prin aceasta veți ridica soartea națiunei.»

(Tarian)

Abrudan Tobolean.

MIRISLĂU.

— FRAGMENT. —

Fusese 'nvins cel mai viteaz Voivod
Ce-a cârmuit vre-odat' acest popor;
Fusese 'nfrânt, zdrobit pe totdeauna
Cel mai puternic gând cuceritor
Ce-a luminat prin veacuri în vre-o minte, —
Fusese 'nvins acel ce se născuse
Pentru minuni de vitejie nouă!

Inmărmurit, cu ochii stinși și tulburi,
Nălțând spre ceruri brațele amândouă
In semn de rugăminte și iertare,
Stetea 'nlemnit de groază și de jale:
Părându-i că boltirile țării
Pe capul lui încep să se prăvale,
Și că pământul, deschizând prăpăstii,
Cu vuiet surd, stă gata să-l înghită...

Zdrobit fără nădejde de scăpare,
Cu gândul stors și inima 'mpietrită
Părea c'așteaptă izbăvirea morții...

Dar glas de trâmbiți răsunând pe vale,
Sporind meru cu strigăte și geamăt,
Cu urlete, ciocniri, trosniri de zale,
Cu nechezări și zângăniri de săbii, —
Li rechema privirea fără voie
In văile ticsite de-oști și tăbii,

Și printre ascuțite limbi de pară
Ce lumineau adâncurile zării,
Și printre munți de fum și bălți de sânge,

Văzu în vâlmășagu 'ncăierării
Ostașii lui fugind, goniți din urmă...

Atunci Mihai simți că i-se curmă
In pieptul zbuciumat suflarea vieții:
Înspăimântat de-atâta grozăvie,
Gemu adânc, strivind în dinți cu ură
Cuvinte de blestem și de mânie,
Și, pipăind la coapsă iataganul,
Se opinti să 'ncalece, — dar, mila
Și jalea cuprinzând pe toți boierii,
Il duseră din tabără cu sila...

O Mirislău, o tu, loc de durere
Și pururea de tristă pomenire!
Ți-a fost de-ajuns o scurtă zi de toamnă
Să nărui multe veacuri de mărire
Și multe veacuri să le vinzi durerii;
Căci în mânoasa și îngusta-ți vale
Cel mai viteaz Voivod și-a sfărâmat
Intreaga faim'a vredniciei sale;
Iar vremea mult dorită și-așteptată,
Ce-atunci părea mijind la răsărit,
Nici până astăzi nu se mai arată...

Căci a fost scris acestui trudnic neam,
In viforoasa vremilor gonire,
Să verse multe lacrimi în durere,
Să schimbe multe lanțuri în robire,
Cu pânea griji să-și înșele foamea,
Iar setea cu amarul obidirii,
Și ca alean să n'aibă decât doina
Și vecinica nădejde-a mântuirii.

(Sămănătorul)

Corneliu Moldovanu.

Versuri Ostășești.

— De Teodor Ardelean soldat în Arad. —

Auzit-am mândră dragă.
Nu-i nici glumă nu-i nici șagă
Că m-or scris domni cătană
Tocmai acuma astă toamnă.
Eu m-aș ruga nanelor
Să se roage domnilor;
Să mă lase pân' la vară
Să mai lucru la vii iară
La legatul viilor
La iubitul nanelor.

Frunză verde lemn uscat
Mândruță când am plecat
Cătană cătră Arad,
Dumnezeu să fie dat
In Murș mi-ași fi țipat.
Eram tinărel voios
Nu ca acum un petecos
Amărându-mi eu viața
De tot crescându-mi musteața.

Frunză verde de colie
Slugitam în cătanie
Fără drept, fără omenie,
Ruculind de bună voe,
In Noemvre prima Joe
Datorința s'o implinesc,
Că-i servicii milităresc.

Doamne multe le-am pățit
La care nu m'am gândit,

Urmările beției.

(Disertațiunea ținută în adunarea generală a despărțământului Timișoara al «Asociațiunii pentru cultura poporului român» la 10 Iunie 1906 în comuna Topolovățul-Mare).

De un timp încoaci oamenii mai luminați și mai cu inimă pentru binele neamului lor văzând ce devastări mari fac beuturile spirtuoase în sănătatea, averea și morala omului, au început cu vorba și în scris a face pe oameni atenți la urmările rele, ce aduc cu sine beuturile spirtuoase sau alcoolice.

De beuturile spirtuoase sau alcoolice în general se țin: licherul, rumul, coniacul, răchia, vinul și berea; aceste fluide se numesc beuturi spirtuoase sau alcoolice, pentru că conțin spirt sau alcool, unele mai mult, altele mai puțin și berea; pentru aceea vinurile moi și berea sunt mai puțin vătămătoare sănătății, decât beuturile tari; despre oameni, cari beau beuturi spirtuoase în măsură mai mare încât să și inbeată, se zice că sunt bețivi sau alcooliciști.

Acei oameni inteligenți, cari țințesc la progresul și îmbunătățirea stării neamului lor, ca munca lor să aibă rezultat favorabil, au început a erua și a pune naintea ochilor oamenilor influința stricăcioasă a beuturilor alcoolice asupra sănătății, averii și a moralei, ca în acest mod să poată pe oameni convinge cel puțin pe aceia, cari mai au mintea la loc, că în faptă beuturile alcoolice ruinează sănătatea, morala și averea omului bețiv. Ei zic: om bețiv și sănătos nu este, adecă efectul alcoolului asupra sănătății; cu beția vine împreună și sărăcia, — adecă efectul alcoolului asupra averii omului, dela beție calea cea mai scurtă duce la temniță; adecă efectul alcoolului asupra moralei omului.

Nizuinței acestor oameni fac ceva greutăți doi factori și adecă: statul și capitalul.

Statul având lipsă de venituri mari pune daruri mari pe beuturile alcoolice, nu împiedică fabricarea și consumarea lor; cu cât se consumă mai multe beuturi alcoolice, adecă cu cât beau oamenii mai multe beuturi alcoolice, adecă cu cât beau oamenii mai mult, cu atât mai mare venit are statul; el zice: tot omul maiorean e domn peste averea și sănătatea sa, deci poate face cu sănătatea sa și cu banii săi ce vrea, însă cel cu mintea întreagă poate să și păzască averea și sănătatea, căci nime nu-l silește să bea.

Capitalul, adecă oamenii bogați ca banii lor să le aducă câștig, dobândă, înființază și instalează fabrici de spirt, de coniac, de rum, de licher, de bere, produc răchie de tot felul și toate aceste beuturi le aduc în comerț; ei zic: noi fabricăm și vindem beuturi, dar nu silim pe nime să le

Mai mult rele decât bune,
Vai mândră, multe am de a-ți spune.
Cătana când dreptu-l caută
Nime nu-l ea în socoată,
Căci pe el nu-l crede nime,
El rămâne de rușine;
De voește a-se plânge
Pe el de loc îl inchide.

Frunză verde de săcară
Vai săraca ce cătană
Cum așteaptă a treia toamnă,
Atunci mondurul desbracă
Căci mândra de mult îl așteaptă;
Mândra trei ani l-a jelit
De când el au cătănit,
Tot cu flori de prin livadă
Ca pe badea să-l slobodă.

Frunză verde iederă
Fă mândră cum îi putea,
Numai nu te mărită
Căci eu mult n'oi avea.
Frunză verde de aluni
Mai am numai două luni.
Frunză verde de pe spine
Mai am șase-zeci de zile,
Niște zile în cătanie
Celelalte în fivilie;
Niște zile cu pușca
Celelalte cu mândra.

Cetatea Aradului.

bee, cine e treaz la minte, pazască și averea și sănătatea.

La alte neamuri mai năinate în cultură mult se scrie și se predică despre influința stricăcioasă a beuturilor alcoolice, se scriu cărți și articole de jurnale, se țin disertațiuni, se constituiesc societăți de temperanță sau moderare, cari permit consumarea beuturilor în măsură mai mică, adecă poți bea, dar să nu bei prea mult; să înființeze societăți de abținută, cari absolut; nu permit consumarea de beuturi spirtuoase; se țin congrese și consultări despre modul și mijloacele cum s'ar putea mai cu efect oamenii, mai cu sâmbătărea mai de jos, capacitatea de a se lăsa de consumarea cea peste măsura a beuturilor alcoolice.

Astfel de congrese, dacă iau parte la ele oameni învățați de diferite naționalități, să numesc congrese anti-alcoolice internaționale și până acum s'au ținut în Antwerpen la anul 1885, în Zürich la anul 1887, în Christiania la anul 1890, în Haga la anul 1893, în Braxela la anul 1897, în Paris la anul 1899, în Viena la anul 1901, în Bremen la anul 1903 și în Budapesta la anul 1905.

Discursurile și rapoartele acestor congrese pun lumii la dispoziție dovezi, din cari oricine se poate convinge pe cine nu l-a cuprins încă patimă beției, că în faptă beuturile spirtuoase ruinează averea, sănătatea și morala omului.

De un timp încoaci și la noi au început a se ține asemenea și se scria despre urmările rele ale beției; s'a probat și la noi în vre-o câteva locuri a se înființa societăți de moderare, au început aici coler a se ține prelegeri contra beției; dar considerând sărăcia și demoralizarea cea mare ce aduce beția cu sine și considerând că consumarea beuturilor alcoolice e una dintre cele mai mari calamități, cari și la noi împiedică prosperitatea clasei mai de jos a poporului, așa cred eu, că la noi nu se lucră pentru stăpînirea sau moderarea căului beției în așa proporțiune, precum e raul de mare; — munca noastră de până acum pentru combaterea beției e cu mult mai neajutorată, decât să aibă ceva rezultat, mai cu seamă fiind poporul nostru rămas 'napoi în cultură, tocmai din acest motiv greu ascultă de sfat; dar eu cred, că dacă de nenumărate-ori îi vom pune înaintea ochilor relele urmări a le beției, să vor aia și înțea poporul nostru, mai cu seamă în țările noastre dela sate, oameni cu mintea trează, cari vor vedea, că mare prostie e a și preda averea și și strica sănătatea cu beuturile alcoolice.

Eu nu cunosc între popoarele acestei țări nici un popor, care să aibă în așa mare măsură lipsă de statură bună, dar care tot în aceea măsură să aibă și datorința de a ascultă sfaturile bune, ca poporul român; nici un popor nu e așa de avizat ca poporul românesc a se îngrijii el singur de soarta sa și de viitorul său; deci cred eu că nu fac lucru fără valoare, dacă aceea, ce am văzut și citit bun și folositor la alte neamuri, să fac cunoscut și țaranului nostru, ca să se lumineze și să înceteze din lucruri bune, ce fac alte neamuri mai deșepte.

Beția fiind o calamitate socială nu numai medici, dar tot felul de oameni inteligenți chiar și femei culte se ocupă cu combaterea alcoolismului. Combaterea alcoolismului aparține științelor sociologice.

Iacă ce am citit eu în cărți și jurnale despre iuteala stricăcioasă a beuturilor alcoolice asupra sănătății omului.

Am citit că alcoolul conține otravă, și fiindcă în rum, licher, coniac, răchie, vin și bere se află alcool, acestea fluide spirtuoase conțin otravă, în una beătură se află mai multă în alta mai puțină; cu cât e o beătură mai tare, cu atât conține mai mult alcool, cu atât mai multă otravă; în bere și în vinul moale de pe șes precum și în vinul slăbit cu apă se află mai puțin alcool, deci berea și vinul mestecat cu apă sunt beuturi mai suferibile; s'a adevărit că răchia e cea mai spurtată și mai stricăcioasă beătură.

Oamenii de specialitate au constatat, cum-că consumarea beuturilor alcoolice slăbește puterea trupeză, atacă organele din corpul omului, a căror funcționare susține sănătatea; iar din slăbirea puterii corporale se derivă boalele și adecă nu numai cele corporale ci și cele mentale; adevăr constatat din timpuri vechi, că numai în corp sănătos locuiește minte sănătoasă.

Zic aceea căroră le place să bea, că beutura ar întări, ar da putere; o zic însă numai din prostie, pentru că așa au auzit dela alți proști, această prostie e răspândită mai cu seamă în clasa muncitorilor, a oamenilor, cari se ocupă cu munca fizică, cu muncă grea; însă specialiștii au dovedit că beutura nu întărește, nu dă putere, ci numai irită nervii, prin iritarea nervilor omul se simte la început mai vioiu și atunci își închipuește că beutura dă putere, însă după ce au ieșit sau evaporat spirtul din cap, urmează o oboseală sau timpire a nervilor, cu oboseala nervilor începe și scăderea puterii; cu cât mai de multe ori se repetează beutul acestor fluide și prin aceasta cu cât mai de multe ori se repetează iritarea nervilor, cu atât mai de multe ori urmează și slăbirea nervilor, și prin aceasta scăderea gradată a puterilor omului; la bețivi mai întâiu încep a le tremură mâinile, iar după aceea urmează slăbirea picioarelor.

Bețivii zic, că fluidele alcoolice încălzesc, dar nici aceasta nu e adevărat; oamenii de specialitate dovedesc, că beuturile alcoolice produc numai o amețeață în capul omului și această amețeață face pe om de nu simte frigul ceea-ce vine dela timpirea nervilor; însă după ce a ieșit spirtul din cap, și s'a limpezit mintea, omul mai tare simte frigul decât înainte de beut; oamenii beutori, fiind puterile lor de alcool slăbite, mai degrabă îngheață, decât cei nebeutori; cei aflați îngheață partea mai mare au fost beutori; oamenii nebeutori au mai mare putere de rezistență contra frigului.

Zic bețivii că beutura, mai cu seamă berea, nutrește, dar nici aceasta nu e adevărat; adevărat e că o parte a oamenilor beutori încep a se îngrășă însă această grăsime nu e sănătoasă, căci oamenii beutori, dacă se și îngrășă, sunt palizi și galfezi la față și sunt slabi de puteri, o altă parte a oamenilor beutori, dacă nu încep a se îngrășă, capătă tuberculoză sau oftică; deci oamenii înguști la piept slabi la plămâni, mai cu seamă în timpul tinereței, tare trebuie să se păzească de beuturile alcoolice.

(Va urmă).

NOUTĂȚI.

ARAD, 27 Iulie 1906

— **Chemarea sub arme a rezerviștilor honvezimei.** Contrar știrilor lansate până acum ministrul pentru apărarea țării a dat ordin telegrafic, ca rezerviștii honvezimei să fie chemați sub arme pe timp de 35 de zile începând cu ziua de 21 n. l. c. Fiecare companie va primi 160 rezerviști, cari vor sta sub comanda aproape exclusivă a ofițerilor în rezervă, deoarece ce ofițerii activi sunt ocupați cu instrucțiunea recruților.

— **Viitorul moștenitor — student universitar.** «Narodny Listy» este informată, că fiu-mai în vîrstă al arhiducelui Otto, tinărul *Iosif Francisc Carol*, după luarea bacalaureatului se va înscrie la facultatea de drept a universității din Praga. Arhiducele Carol, se știe, este succesorul actualului nostru moștenitor Francisc Ferdinand.

— **Contra emigrării din Ungaria.** «Times» cea mai mare foaie din New-York, în numărul său din urmă publică un articol îndreptat contra emigrării din Ungaria. În Statele-Unite în anul din urmă au sosit 1.112.000 emigranți și acesta a fost primul an — era noauă sigur! — când numărul emigranților din Ungaria e mai mare decât a ori cărui alt stat. Cu acest prilej «Times» scrie despre emigrările din Ungaria următoarele:

Emigranții veniți din Ungaria și Austria nu pot fi primiți cu bucurie. Primul motiv e, că Ungurii nu știu scrie și citi și nu respectează legile, afară de aceea cea mai mare parte se așează în jurul orașului New-York, unde nu e mare lipsă de ei.

— **Deputații Dumei.** Anichin, deputat în Duma și care de prezent se află în Paris a dat unui ziarist următoarele lămuriri despre disolvarea Dumei.

— **Disolvarea Dumei va apropia întâmplările tot mai aproape de revoluția generală în Rusia.** Prevăd, că poporul agit de prin sate și orașele din provincie va alungă pe cazaci, subprepecți și jandarmi. Și poporul va organiza miliție din sânul lui pe lângă răspunderea lui.

Venitul curat se va adauge la »Fondul pentru ajutorarea studenților săraci din Săliște«. Invitări speciale nu se fac.

— Tinerimea română academăcă din cercul Lăpușului-Unguresc și jur invită cu toată onoarea la Petrecerea cu dans, ce o va aranja în Lăpușul-Unguresc (Magyar-Lápos) în 2 August st. n. 1906 în sala Zsentye. Venitul curat este destinat în favorul bisericei române gr.-cat. din Lăpușul-Unguresc.

— Invitare la producțiunea ce o va aranja Reuniunea gr.-cat. de cântări »Concordia« din Oravița-rom. Joi, în 2 August st. n. 1906, în grădina hotelului »Coroana Ung.« din Oravițamont., sub conducerea dlui Ioan Bogdan inv. începutul la 8½ ore seara. Prețul intrării de persoană: I. Loc de șezut 1 cor. 20 fil., II. Loc de șezut 1 cor. Loc de stat 60 fileri. Bilete de intrare se vind înainte la dl Alecsa Toc. călțunar și seara la casă. Cu deosebită stimă Comitetul.

Economie.

Arad, 27 Iulie 1906.

Emisiune nouă de acții la »Coroana». Direcțiunea institutului de credit și de economii »Coroana« din Timișoara-Elisabetin, în urma dezvoltării îmbucurătoare și pentru a putea satisface culant și fără întârziere clienții ce-i cer sprijinul, s'a văzut necesitatea a hotărî în ședința sa dela 20 Iuliu n. a. c., urcarea capitalului de acții dela suma de 70.000 cor., la suma de 100.000 cor.

Spre acest scop se vor elibera 600 bucăți de acții în valoare nominală de 50 cor.

Prospectele pentru subscrierea acestor acții se vor espeda zilele aceste.

Observăm, că acest institut de bani și-a început activitatea cu un capital modest și neînsemnat și, numai în urma conducerii oneste și înțelepte s'a putut avânta la nivelul pe care stă azi.

Recomandăm dară, ca on. public să aibă bunăvoință a sprijinî prin subscrieri de acții scopul urmărit de direcțiunea institutului, ca astfel să se poată pune temelie sigură și trainică și acestui institut de bani, care încă este chemat a contribui la dezvoltarea intereselor noastre economice și culturale.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 26 Iulie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100-clgr.)	7:43 — 7:44
Secară pe Octomvrie	7:71 — 7:72
Orz pe Octomvrie	6:35 — 6:36
Cucuruz pe Iulie	6:27 — 6:28
Cucuruz pe 1907	5:27 — 5:28
Grâu pe Aprilie 1907	6:32 — 6:33

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7:48 — 7:49
Secară pe Octomvrie	7:74 — 7:75
Ovas pe Octomvrie	6:39 — 6:40
Cucuruz pe Iulie	6:31 — 6:32
Cucuruz pe 1907	5:27 — 5:28
Grâu pe Aprilie 1907	6:59 — 6:60

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 15:00—15:20
79—100	
Secară: 100	11:60—11:70
Orz: 100	13:50—13:60
Ovas mercantil 100 klgr.	15:10—14:20
Ovas cernut 100 klgr.	13:30—13:30
Cucuruz nou 100	13:00—13:10
vechiu 100 klgr.	

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. 115—116 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 122—123 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 124—125 fil.; mijlocii părechea 250—260 klgr. greutate 126—130 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

BIBLIOGRAFIE.

În Tipografia »Gutenberg«, Joseph Göbl a apărut »Cultura arborilor roditori«, de Dimitrie G. Ionescu, doctor în științele naturale cu o circulară asupra culturii pomilor pe domeniile coroanei de dl I. Calinderu, cu o ilustrație și mai multe figuri în text.

Ediția a II-a revăzută de dl W. Knechtel, profesor de horticultură la școala de agricultură dela Herestreu.

Poșta Redacției.

A. M. și F. D. în T. Carand. Apărarea dvoastră foarte slabă, e mai bine să nu apară. La ce să vă facem de ris?

Un țaran, Săliște. Nu se poate publica.

Iosif Stanca. În fond deci suntem de acord cu dta, aduci însă între argumente și unele nenorocoase pentru cari nu putem publica articolul. Crezi dta că e un argument pentru încassarea regulată a salariilor învățătoresți de es. acesta: »Dar unde-i scris să susținem atâtea școale, dacă nu suntem în stare?»

Noi credem că nu.

Nr. 1473. Când se publică în foile oficiale, luăm și noi notă. Până acum însă n'a văzut lumea un atare concurs. La Arad ar fi mare lipsă, dar nu s'au luat măsurile de lipsă. Cei doi au plecat acasă. Salutări.

Orăvițenilor. Ne pare foarte rău că nu putem veni nici unul. Dl Russu e la băi, dl Bocu e bolnav, noi ceilalți trebuie să stăm pentru foaie. De altfel Vă mulțămim pentru invitare și cu alt prilej bucuros ne vom prezentă între D-voastră.

I. Furdian, Leucușești. Nu putem da.

Posta Administrației.

Const. Chârdu, Jâm. Am primit 2 coroane ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

George Bunta, Talpoș. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Oct. 1906.

Nicolae Murgu, Fény. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Vasilie Crăciun, Cianadul-sărbesc. Am primit 2 coroane ca abonament până la 1 Ian. 1907.

Dimitrie Sucigan, Saitani. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Dimitrie Vancu, Vasile Bradin lui Mitru, Teodor Bradin, Teodor Demșorean, Ioan Igrețiu, Kuvin. Am primit dela fiecare câte 2 coroane, ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Vasilie Sirbu, Sasca. Am primit în 8 Iunie a. c. 1 cor., pe 1 Quart 1906. Mai aveți de plătit 3 cor.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Cultivarea părului. Cea mai obvenientă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreața, cei ce sufăr de acest morb în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, dooare-ce mătreața slăbește perii și uscă rădăcinele părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomandă »spiritul de păr PETROLIN«, despre ce prin epistole de recunoștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea părului, și ori ce alt morb de cap si în mod avanta-

gios ajută la creșterea de nou a părului. La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus. Ori ce alt spirit adus în circulație e numai o imitare și falsificare stricicioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogeria și laboratorul de cosmetică **Koráni și Wachsmann, Szabadka.**

Magazin principal la farmacia Földes Kelemen. Se poate capătă și în prăvălia de toalete alui Hegedüs Gyula.

Pentru îngrijire și creștere corectă primesc la casa mea **2—3 studenți români**, cari tot la mine pot lua oare private din limba franceză, germană, italiană ori rusească.

Proviziunea eminentă și disciplină corectă. A se adresă până la 25 Aug. a. c. la

Radu Cupar,
prof. gimn. în Beiuș.

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce beatură spirtoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beatură spirtoasă. Sănătății nu-i stricacios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Deschidere de cancelarie de notar public.

Activitatea mea de notar public cu ziua de azi am început-o:

Cancelaria mea. Strada Fábán în casa mea proprie de sub nrul 6, parter.

Ore oficiale: a. m. 1/29—12 ore.
d. p. 1/23—6

Substitutul meu:

Dr. Szabó István.

Arad 24 Iunie 1906.

Dr. Mülek Lajos,
notar public regesc.

Glöckner József

Spălătorie chiemică și atelier de o o o vâpsit de haine. o o oo

Seghedin, strada Iskola n-rul 27. Timișoara-cetate. str. Hunyadi 6.

Curățește și vopsește tot felul de haine pentru femei, bărbați și copii, oo o o rolete și broderii. o o oo

Comande din provincie se efeptuesc punctual și prompt.

HACKENDRE arhitect, cu dipolmă și măestru zidar.

Cancelarie specială: Arad, strada Kápolna nr. 4.

Expositură în Toracul-mic.

Filială în Buziaș.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4 1/2 %^o, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5%^o interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

In interesul celor răniți!

Răniții lucră în interesul lor dacă cele trebuincioasă pentru bandaje le comandă din PÉCS, căci un bandaj pe o parte costă numai 4 coroane, iar cel întreg 8 coroane, cel după în preț dublu. Legături menstonale pentru femei, bucata 5 coroane, flanel pentru foale dela 7—10 coroane.

La comandarea bandajelor se cere grosimea trupului, mai departe să se spună că în ce loc e rana, în stânga, dreapta sau de ambele părți, să se spună apoi de ce mărime e.

Se trimite cu rambursă, — în caz de nefolosire se poate schimba.

Cumpărători cunoscuți să ceară prețuri separate.

Cu deosebită stimă

Benczenleiter Gyula, bandajist

PÉCS, strada Ferenciek nr. 14.

Pentru păstrarea și îngrijirea feței de femeie
cea mai bună și în tot locul cea mai plăcută alifă

e alifă renumită „CORNELIA“.

Aceasta alifă e cel mai bun medicament contra pișturilor de pe față și mâni contra petelor de piele, cursăturilor etc. eși nestricăcios amalgament curat.

Prețul: Un borcean mic cu îndrumări cu tot 1 Cor.
Un borcean mare cu îndrumări . . . 2

Sapunul Cornelia bucata 1 Cor.

Se poate căpăta la pregătitorul:

Farmacia la „Coroana“ a lui LESZKOVÁGZ MILETA, Ó-Verbász.

Magazin principal în Budapesta: Farmacia (Bácska)
Török József, Budapesta, str. Király nr. 12

La trimiterea înainte a prețului pentru comandă de peste șese coroane, cele procurate le expedez fără nici o altă cheltuielă de postă.

Epistoalele să fie în limba maghiară, germană și sârbească.

Ioan Cotîrlă și fiul

atelier de sculptură, tâmplărie și strugărie
Oravița-Română.

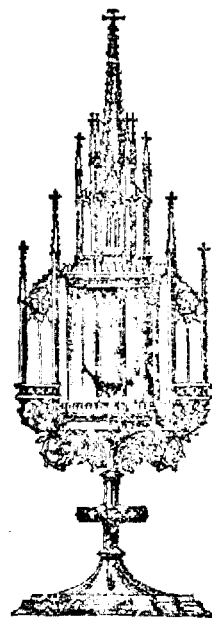

Aranjament complet pentru
efectuarea de icono-
stase (tâmples), tronuri,
jețuri, strane, chivo-
turi, răpizi

și ori-ce alte lucrări de lem-
nărie în bisericile noastre de
rit oriental.

Schițare și efectuare
de planuri după co-
mande, mobile și tot

felul de
instrumente de școală,
bănci, table, catedre, ma-
șini de socotit etc.

Prețuri moderate. — Garanța desăvârșită.

La cerere atestate despre rezultate de până acum.

Asigurări contra focului: case,
bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE A-
SIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele:
Arad, Bichig, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș
și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai
favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întâmplată;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reovisite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăs, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmel, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la
agenturile noastre locale și cercuale mai în fie-
care comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul,
grâul, secara, ovézul și toată economia!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de pret!

tră pentru lucruri nerealisabile și atunci în loc ca noi acum să luăm atitudine de opozanți, am lupta cu dvoastră într-o tabără. (Așa-i! Așa-i! în mijloc). Dar onor. Cameră mi-am ridicat cuvântul și ni-l vom ridica neîntrerupt, până atunci până când, nu vă vom convinge, că nu se poate ajunge fantezia aceasta niciodată, că aceasta e ca Fata Morgana, după care, dacă ve-ți alerga orbis, care va fi urmarea?

În mocirlă va ajunge țara aceasta și în mocirlă se va îneca. (Zgomot uriaș. Așa-i! pe băncile naționalităților).

Kun Árpád: Sărmană țară!

Vaida-Voevod: Acum a început o nouă epocă. Și cum inaugurați această epocă? O inaugurați așa, că acea mână liberă din Viena, care vi-s'a oferit din nou în detrimentul nostru, pe această mână liberă o primiți cu multă plăcere și vreți să vă adormiți propria-vă convingere națională, vreți să adormiți convingerea masselor maghiare, cari nu sunt mulțumite cu d-voastră. (Zgomot mare).

On. Cameră! Aceasta nu este o politică sinceră și mi-o poate spune venerabilul dl ministru de o miie de ori, că m'am pretat la rolul de agent provocateur. O neg, dar convingerea mea intimă mi-o spune din nou. D-voastră, dacă vreți să fiți bărbații epocii nouă, dacă vreți să fondați Ungaria nouă, trebuie să vă dați seama de statistică, să vă dați seama de stările de fapt și de acele date, foarte neplăcute, pentru sentimentul șovinist maghiar, dar cari sunt drepte, cari nu pot fi fâgăduite nici zădărnice prin lozinci. (Așa-i pe băncile naționalităților). Atunci da, vă veți convinge că noi nu suntem agitatori fără suflet, că nu suntem nepatrioți, nu suntem trădători, panslavi...

Lengyel Zoltán: La care articol vorbești?

Prezidentul: Rog pe dl deputat să rămâie la obiect. Dela obiectul în discuție numai cu permisiua Camerei puteți face abateri.

Lengyel Zoltán: Țin discursuri agitatorice pentru foile lor.

Vaida-Voevod: On. Cameră! Noi suntem fii credincioși ai poporului nostru și pretindem, să ne recunoașteți dreptul, de a fi fii credincioși neamurilor noastre și...

O voce în stânga: Nu poporului ci patriei!

Vaida-Voevod: ... pretindem să ne recunoașteți și pe noi de buni patrioți și să ne faceți cu puțință ca să fim români și deodată și buni patrioți ungari. (Zgomot enorm și mișcare.)

Kubik Béla: Du-te în România, acolo ți-e locul! (Zgomot enorm. Vociferări).

Prezidentul (sună): Rog liniște!

Vaida-Voevod: Aici e patria noastră și nu ne vom duce de aici!

Lengyel Zoltán: Și mama i-a fost maghiară!

Vaida-Voevod: Domnii deputați o știu bine în ce senz am spus-o aceasta. Ce mai discutați cu mine!

650.000 jugăre.

(*) Atâta spun Sașii că au cuprins România dela dânșii. Și au spus-o, printr'un învățat al lor din Mediaș chiar în Berlin s'o știe lumea întregă.

Noi credem însă că nu atât dorul de a lumina l'a îndemnat pe Sasul dela Mediaș să țină prelegere în Berlin, unde să arăte «primejdia valahă», ci mai mult a căutat să se desvinovătească de politica neînțeleasă și pentru noi și pentru lumea mare că ei sunt în Țara Ungurească singurul neam care se fac unelte guvernelor ungurești șoviniste.

Li s'a spus adică până și în Berlin și au fost întrebați: care este rostul politicii lor de a ține cu cei-ce vor maghiarizarea naționalităților? Ei au răspuns că «primejdia valahă» îi silește să țină cu Ungurii... De vre-un jumătate de veac încoaci mai ales, sate săsești pier pe rând ș'ajung în mâinile Românilor... Nu mai puțin de cât 650.000 jugăre de pământ odinioară moșie săsească a ajuns în stăpânirea Românilor.

Pentru noi, fără îndoială, nu e nici o ru-

șine asta, cu atât mai puțin un rău. N'am furat și nici am luat cu sâla acel pământ, ci am muncit fiecare din greu ș'ajungem la o palmă de pământ. Și dacă au fost oameni cu judecată cei dela Berlin, cum credem, ei de bună seamă îi vor fi zis Sasului dela Mediaș: Dar bine, dacă așa se petrec lucrurile, dacă Românii sunt un popor atât da harnic, în cât cuprind moșii dela Sașii cari de veacuri singuri au fost domni peste acele plaiuri, pe când Românii au tot iobăgit, urmarea firească ar fi ca Sașii să se împrietenească, să facă *tovărășie politică* cu acest popor și împreună să lupte împotriva stăpânirii șoviniste care și dela Români și dela Sași vrea să ia ceva mai de preț de cât pământul: *limba!*

Socotim că așa li s'a și spus, mai ales dacă învățatul dela Mediaș a fost drept și a spus lucrurile așa cum sunt. Vina de căpetenie că sate întregi săsești au pierit și pământul a ajuns în mâinile Românilor este nu că Românimea ar fi năvălit asupra lor, ci de vină sunt însăși Sașii, cari pier în urma «zweikinder sistem»-ului ce a prins rădăcini printe dânșii... Trecând prin satele săsești, nu poți fi cuprins de teamă că mânănd iute, o să calci cu trăsura vre-un copil, ci poți trage și cu pușca: n'ai să nimeriști nici unul, pentru că sunt puțini. *Sasul nu vrea să aibă mai mulți de cât doi copii.* Zice că se prea împarte averea, și Sasul de veacuri așa a fost obicinuit: să trăiască din belșug, căci de șase sute de ani, decând au venit în Ardeal, li s'au dat pământ cât au vrut, iar bieții Români erau ca sclavi. Până ce Românul zice că pruncii sunt binecuvântare dela cel de sus! «Cum să aibă Sașii copii — îmi spunea un Român din sat cu Sași — când ei nici pe turnul bisericii nu pun cruce, pe când noi punem și pe școală, și pe casă, ba o creștăm și în stâlpii porții...»

Românul crede că *e în lege* să aibă spuză de copii, pe când Sasul s'a obicinuit cu doi... Întrebam o nevastă tineră română câți copii are... «Avem vre-o doi», îmi răspundea. «Dar bine: câți anume?»... Românul zice că are «vre-o doi» când are șapte, are «destui» când trec dela nouă și «mulți» abea când are 11—14... Scriitorul acestor rânduri se poate mândri cu 6 cumnați și 6 cumnate. Și își aduce aminte că mai anii trecuți stând la masă cu alți trei prieteni, și venind vorba despre sporul Românilor, au numărat în cele patru familii alelor nu mai puțin de cât 27 copii.

În Ardeal noi avem comitate cu spor de 16 la sută, avem altele unde dacă n'ar fi emigrările în România, sporul ar fi 25%, un lucru cu care nu se poate mândri nici o nație din Ardeal.

Din puțini și fără însemnătate, cum am fost nainte cu veacuri, azi mâne vom fi un milion și jumătate, pe când Sașii azi nu mai sunt nici câți au fost când au venit aici.

Iată de ce au trecut 650.000 jugăre moșie săsească în stăpânire românească!

A fost o nedreptate strigătoare la cer că sute de ani Românii au fost ținuți în cea mai tristă iobăgie... Am trăit vremuri când nu puteam — nu era îngăduit, să zidim biserici cu turnuri, nici să ne așezăm în orașe ori să învățăm meșteșug; n'aveam nici vlădici cari să ne povățuiască, ci munciam în brazda «jupânului» Sas și a «nemeșului» Ungur. Acum, că am ajuns liberi, se înțelege, ne-am pus pe lucru și ca să putem trăi viață de om și de popor, ne-am agonișit averi. Și e firesc că am luat — cu

bani buni — dela cei-ce aveau mult și de *prisos*: dela Sași!

Asta însă nu-i nici o primejdie pentru Sași Li-a mai rămas și lor atâta, în cât ar putea trăi din ea un milion de suflete, iar nu 216,000 câți sunt... Nici nu a rămas un singur sat săsească gol pentru-că locuitorii săi s'ar fi dus în America, din pricina sărăciei, ci Sașii sunt toți oameni cu stare. Și satele săsești au rămas goale din pricină că mamele sase sunt sterpe după doi-trei ani de căznicie.

Întrebăm noi acum: întrucât s'ar putea direge acest neajuns ținând Sașii cu guvernele (stăpânirea) din Budapesta? Și sprijinind ei pe Unguri, pot oare împiedeca pe mamele române să nu aibă copii mulți?

Învățatul dela Mediaș s'a ferit să vorbească însă la Berlin despre *virtuțile* Românilor, ci a vorbit numai despre pacatele noastre și despre însușirile bune ale Sașilor, ca astfel să motiveze politica slabă și de neînțeles ce fac? Ce pot să spună însă despre virtuțile Ungurilor? Care este în politica maghiară partea ce-i atrage? Socot ei că dacă printr'o politică *cu puterea* — cum se zice — Românilor li-s'ar pune piedeci și mai mari ca să ajungă la o brazdă-două de pământ, ci s'ar întări numai Ungurii, ar duce-o mai bine? Dar în privința asta n'au decât să se uite la ceea ce au pățit în orașe: unde s'au încuibat Unguri, Sașii au fost copleșiți și se poate spune dinainte când va fi maghiarizat și cel din urmă oraș săsească!...

Și deie-și seamă în ce pace își petrec zilele acolo unde au a face cu Românii și ce pătesc în locurile unde stau împreună cu «tulipantșii»?...

Rău fac deci Sașii cari ne vorbesc de rău în străinătate și caută cu viclenie să convingă pe frații lor din Germania despre bunătatea politicii slabe ce fac trăgând la carul tuturor guvernelor ungurești. De altfel când se desvinovătesc în felul acesta: vorbind de *primejdia valachă* pentru a face să fie uitată alta mai mare, — se învinuiesc ei înșiși și aduc osândă grea asupra politicii lor de neînțeles.

Deputați români în Londra. La conferința de pace din Londra, ce se va ține în zilele dela 23—25 Iulie vor lua parte afară de deputați unguri și trei deputați români: dr. Alexandru Vaida-Voevod, dr. Aurel Vlad și dr. Iuliu Maniu. Participarea lor va fi de mare însemnătate pentru noi; li se va da străinilor prilejul să se informeze despre starea naționalităților în Ungaria, prin rostul drept al deputaților români.

Industria noastră. «*Bud. Hirlap*» publică o corespondență din Berlin, în care în termeni elogiși se face amintire despre industria noastră de casă. În prăvăliile cele mai renumite din Berlin — zice — se vede întreaga bogăție a industriei române de casă. Vestminte admirabil brodate și alte lucruri de mână foarte frumoase, covoare scumpe, arată poporului german din Berlin, cât gust fin are poporul român, dragostea de muncă a poporului român.

Mulți cumpără aceste lucruri de mână deși sunt scumpe, și azi mâne copiii cetățenilor de frunte din Berlin, vor umbla pe stradă îmbrăcați în vestminte cusute de mâna femeii române și pe fiecare masă vei vedea câte-un covor din «Orient». Se înțelege, că tot ce e lucrat cu gust, are preț, deci industria română ușor poate să străbată în saloanele germane.

Așa se vede, că Românii umblă pe căi foarte bune, când pe lângă planurile lor mari își dau samă și de îndatoririle de toate zilele și câștigă pâine și lucru poporului.

Profitul nostru.

Majoritatea Dietei nu vrea să recunoască partidul naționalităților. Programul deputaților cu durere față de păsurile noastre nu-l iau la cunoștință.

Deputatul Vaida e făcut din partea celor mulți din Dietă *agent provocator*, lui Polit au vrut să-i ia mandatul — și tot lui Vaida îi oferă popa catolic Markos, *ștreang*. Dar în sfârșit cu șteangul se poate face și *altceva*...

Era de prevăzut, că de ce primire se vor împărtași aprigii noștri luptători. Nici n'au ridicat ei steagul, ca să-și petreacă în parlamentul unguresc, deși nu arareori li-se oferă petrecere gratuită — în sala de ședințe.

Dar nu recunoască nimic. Tăgăduiască chiar, că există *neam românesc* în Ungaria, terorizeze-i pe deputații noștri, după ce mai înainte terorizează pe alegătorii români turbeze faimoșii teoreticieni ai fictivului stat unitar-maghiar național și altă *idee fixă* să nu le mai turbure nici când creerii, decât cutropirea desăvârșită a elementului valach — care *nu există*, vorba vine — ... *toate trec, dar cu rămân*.

Cu ciuhe de pasări nu se sperie un neam de milioane. Și un popor la începutul vieții, vrea și trebuie să *trăiască* mai întâiu.

Atitudinea lor ne e foarte bine venită. Căci forța noastră gigantică residă în stratul inferior. Stratul de sus are nevoie de o școală, ce nu se trece ușor, dar care *trebuie* să se facă, ca *forța gigantică* să poată fi validată.

Impotrivescă-ni-se cu mai mare vechime, tot al nostru va fi profitul. Vom lupta cu îndoită bărbăție și drepturile la viață câștigate în așa mod, ne vor fi cu atât mai scumpe.

Nu vrem să-i arătăm ridiculoși, amintind, că înainte ne chemau în parlament, să ne spunem păsurile, iar azi vreau să ne hui-duiască. Și cunoaștem cu mult mai bine, decât să nu știm, că avem de-a face cu niște oameni conduși numai de sentiment — și de-ar fi și aceasta *sănătos!* — cari nici când nu-și dau seama, că pe lângă un sentiment bolnav se recere și o logică sănătoasă și un simț de echitate, de bunăvoință chiar, ca să poți rămânea stăpânul *stimat* al milioanelelor.

Dar asta nu pe noi ne privește. Noi avem să ținem totdeauna cont de profitul moral și material (deocamdată *acesta* în mai mică măsură), ce se varsă în bugetul nostru din lupta și munca, ce-o cheltuim.

Și categoric trebuie să recunoaștem, că din harța și lupta, ce s'a dat și se dă între deputații noștri și cei mulți, noi câștigăm. Odată: ia lumea cunoștință de păsurile adevărate ale noastre și de tratamentul *părintesc* al stăpânirii față de noi și a doua oară: facem școală, de care avem neapărată nevoie.

Așadară lui Markos să-i spunem, să țină șteangul tot în mână, până va vrea Vaida să-i ia, să facă — bine înțeles — cu el ce-i va veni la socoteală, iar majorității să nu-i dăm răgaz să lanțezească, ci continuu s'o forțăm să ne țină *isonul*.

În felul acesta și numai așa va fi desăvârșit profitul nostru.

Dizolvarea Dumei.

Din veștile rusești de Sâmbătă nu era greu a prevedea că zilele Dumei sunt numărâte. După ce au întărit garnisoana din Petersburg cu șeptezeci de mii de ostași, Duma a fost dizolvată prin un ucaz al Țarului. Ucazul n'a fost nici măcar citit, simplu au fost închise porțile și deputații opriți prin soldați să intre în sala de ședințe. Deși Țarul a dat un manifest în care promite a convoca cât mai curând nou din reprezentanța națională, Duma n'a făcut act de supunere ci a trecut pe teritor finlandez să-și continue acolo activitatea. Prin faptul acesta Duma trece pe terenul revoluțiunii deschise și lumea privește cu înfiorare la desfășurarea lucrurilor: cine va învinge? Revoluțiunea ori reacțiunea. Telegramme oficiale înfățișează situația internă de liniștită, depeșele particulare însă toate vestesc că iritațiunea e la culme și revoluțiunea poate izbucni din ceas în ceas.

Iată telegramele:

Ucazul de dizolvare.

Petersburg, 23 Iulie. Foaia oficială de eri publică un ucaz al Țarului prin care se ordonă dizolvarea Dumei imperiului, fixând deodată convocarea noiei Dume pe 5 Martie 1907. Termenul noilor alegeri se va fixa ulterior.

Duma nu se împrăștie.

Londra, 23 Iulie. Membrii Dumei au ținut Sâmbătă și Duminecă mai multe consfătuiri intime. După ce au constatat că în Petersburg nu pot fi în siguranță au trecut în Vjborg din Finlanda. Aici au hotărât ca Duma să rămâie și pe mai departe ca adunare neoficială.

Estremiștii — precum se vestește — vor să proclame un guvern provizor și să detroneze pe Țar.

În pragul revoluției.

Petersburg, 23 Iulie. Dispozițiunea generală este foarte iritată. Circulă felurite vești, între altele că Duma va publica un manifest în care se va provoca populațiunea să prindă arma. Duma întreagă e în Vyborg (Finlanda.) Iritațiunea deputaților este de nedescris. Toată lumea e convinsă că acum nu poate urma altceva decât revoluțiunea.

Conferența de pace despre dizolvarea Dumei.

Londra, 23 Iulie. În ședința de deschidere de eri a conferenței de pace ministrul-președinte Campbell-Bannerman, a ținut un discurs, în care a salutat pe membrii Dumei cu următoarele cuvinte:

— *Duma a murit, trăiască Duma!*

Toți membrii conferenței s'au sculat în picioare și au aplaudat pe ministrul-președinte. Scena a făcut adâncă emoțiune în conferența de pace.

Rusia înaintea falimentului.

Petersburg 23 Iulie.

Deruta totală a valorilor rusești este inevitabilă. Un grup de bancheri, în frunte cu casa Mendelsohn fac toate sforțările pentru a feri piața de sguduire, se crede însă că aceasta totuși nu se va putea evita.

Ziarele din Paris, condamnă foarte actul de violență al dizolvării, pe care-l numesc fatal, și care va duce Rusia la totală derută materială.

Ce zice Ucazul?

Petersburg, 23 Iulie. Ucazul de dizolvare a Țarului, care poartă datul de 22 c, conține următoarele: Din propria-ne voință am invitat pe reprezentanții națiunei pentru a săvârși munca legislativă, având încredere în grația divină și în viitorul strălucit al națiunei am așteptat binele patriei dela activitatea lor. Preocuparea noastră continuă a fost să aprindem lumină în popor și să ușurăm sarcinile poporului prin măsuri de înlesnire a condițiunilor de muncă și a câștigării de proprietate. Ne-am înșelat însă amar în așteptările noastre. Reprezentanții națiunei, în loc de a se fi consacrat muncii, au depășit limitele cercului lor de competență, s'au dedat la censurarea activității autorităților noastre și s'au ocupat de imperfecțiunile legilor fundamentale cari pot fi schimbate numai prin noi. Reprezentanții națiunei în sfârșit au săvârșit fapte de-a dreptul contrare legii, așa de ex. Duma voia să dea un manifest către națiune. Tărănimea atârțată prin aceste fapte contrare legilor n-a așteptat sanarea stării ei precare, ci s'a resvrătit în mai multe ținuturi, a denegat supunerea legilor și s'a împotrivit autorităților. Supușii noștri însă trebuie s-o știe, că ușurarea sorții poporului numai așa e cu putință dacă domnește pace și liniște. Volnicii și fapte contrare legilor nu vom permite și vom sili cu întreaga putere a statului pe resvrățitori la respectarea voinții noastre cezare.

Conspirație militară împotriva Țarului.

Paris, 23 Iulie. Depeșe din Petersburg aduc știrea că în Peterhof domnește cea mai mare groază și sub impresia aceasta s'a născut pasul hotărîtor al Țarului, cu dizolvarea Dumei. Vineri s'a descoperit adică o conspirație militară împotriva vieții Țarului. Soldați și marinari s'au conjurat să atace palatul în timp de noapte, în caz de nevoie să-l bombardeze și să-l facă pe Țar în cazul cel mai bun prizonier.

Punerea pietrei fundamentale a primei biserici române în Statele-Unite.

«Românul» din America, în numărul său din urmă, publică un raport despre o frumoasă serbare a punerii pietrii fundamentale a primei biserici române din Statele-Unite. Ziarul reproduce și o fotografie a serbării din care vedem câtă lume românească a luat parte la serbare și cât de mare a crescut numărul emigranților români, singur numai în Cleveland.

Despre înălțatoarea serbare eată cum scrie «Românul»:

Ce n-a crezut nimeni, la ce nu se așteptase numai cu câteva luni mai nainte nimeni; dar ce au dorit toți creștinii Români, azi este.

Avem biserică Românească. În ziua de prima Iulie 1906 s'a pus piatra fundamentală, pe care bază se zidește casă Domnului ceresc.

Cu inima plină de bucurie, cu lacrimi de bucurie am stat credincioșii Români pe lângă locul bisericii pe lângă fundamentul deja ridicat.

Pe veci va fi neuitată aceasta măreață zi, serbătoare a neamului nostru mult persecutat nu va uita nici unul, că în această zi s'a pus piatra fundamentală vieții noastre românești în America.

Avem biserică, avem tot, unde ne ruga Dom-

